

Vanskelig bosettbare

Fra prosjekt til FOU prosjekt

Inger Lise Skog Hansen og Ketil Bråthen

Et trygt og godt sted å bo

Etablere bærekraftige samhandlingsmodeller og metoder for at personer med alvorlig psykisk lidelse og / eller omfattende rusmiddelavhengighet med en vurdert sikkerhetsrisiko, kan ha en stabil boposisjon i egen bolig og med egnede tjenester som fremmer bedre livskvalitet og livsmestring.

Hva skal vi oppnå

- Bidra til at bydelene går fra å kjøpe kostbare private institusjons- eller botilbud for personer med omfattende psykisk lidelse og / eller rusproblematikk, til at bydelene så langt som mulig tilrettelegger for at brukerne har en trygg bosituasjon og kvalitativt gode tjenester i lokalsamfunnet – også der det er en vurdert sikkerhetsrisiko.

FOU prosjektet skal

- Utvikle og dokumentere virksomme modeller for bosetting av målgruppen i egen bolig i bydelene.
- Utvikle og dokumentere virksomme faglige metoder for samarbeid med brukerne.
- Utvikle og dokumentere gode samhandlingsmodeller for samarbeid rundt målgruppen mellom involverte kommunale aktører, spesialisthelsetjenesten, politi eller andre relevante aktører.
- Bidra til flere bosettinger i bydelene av personer som i dag får tilbud i institusjon eller bor i midlertidig bolig.

Pilotstudie i seks bydeler

- Desember 2017 / januar 2018
- Intervjuer i 6 bydeler
- Gjennomgang statistikk knyttet til målgruppa

Mye aktivitet og erfaring i bydelene, men

- Ulik organisering internt i bydelene
- Ulik boligstruktur og tilgang til egnede boliger
- Ulik grad av spesialisering av tilbud om bolig og oppfølging til målgruppa.
- Ulik kompetanse i oppfølgingstjenestene (teamene) og ulik metodikk
- Ulik ressurstilgang i de enkelte oppfølgingsteamene
- Varierende om turnus / ikke turnus
- Ulik bruk av samarbeidsavtaler, vilkår, tilgang til nøkler
- Ulik struktur på samarbeid med spesialisthelsetjeneste
- Ulike tilbud fra spesialisthelsetjenesten (ambulans oppfølging).
- En del samarbeid på tvers av bydeler – ulik grad og form

I bydelene

	Alna	Gamle Oslo	Grorud	Grünerløkka	St. Hanshaugen	Stovner	Totalt
Kartlagt i BrukerPlan samtidig psyk og rus	146	327	193	376	258	227	1527
Bosatt med samtidig psyk./rus og sikkerhetsproblematikk	5	23	29	8	15*	10	90

*St. Hanshaugen har i tillegg bosatt 22 personer fra andre bydeler i sine botilbud.

I kjøpte tilbud / institusjon: Psykisk lidelse, rusproblemer og sikkerhetsproblematikk.

	Alna	Gamle Oslo	Grorud	Grunerløkka	St.Hanshaugen	Stovner	Totalt
Personer i VEL inst.	9	6	3	4	3	20	45
Personer i kjøpt tilbud	10	12	12	26	0	10	70
Personer i døgninst. under spesialisth.	1	5	10	5	3	4	28

De som er bosatt i bydel

- Brukerne er i stor grad **flertjenestebrukere**.
- I bydelene vil de ha tjenester fra flere enheter – rus, psykisk helse, hjemmetjeneste, NAV, - i tillegg til kontakt med spesialisthelsetjeneste. FACT / FASt, behandler DPS og annet.
- Flere bruker i tillegg en rekke lavterskeltilbud i offentlig og frivillig regi.

Boligstruktur

- Alle opplever i noen grad utfordringer med tilgang til **egne** boliger og et **differensiert** boligtilbud.
- Noen bydeler har generelt stor mangel på boliger.
- Sentrumsbydelen i størst grad tilgang til boliger i «egne oppganger», kommunale gårder. Gir muligheter for bosetting av målgruppa, men også utfordring knyttet til mulighet for skjerming og opprettholdelse av gode bomiljø.
- St. Hanshaugen: Mest differensierte og spesialiserte bolig- og tjenestetilbud til målgruppa (selger botilbud til andre bydeler), utfordring med mulighet for skjerming. Svært høye boligpriser / press i markedet.

Faktorer betydning for å lykkes

- Egnert bolig (plassering, område, type bolig)
- Komme i posisjon overfor bruker/etablere relasjon.
  - Tid og fleksible tjenester
- Samarbeid og koordinerte tjenester
  - Internt og mellom nivåer/ med spesialisthelsetjeneste
- Avklart samarbeid med spesialisthelsetjeneste
  - Allianse med behandler DPS, samarbeid med sengepost / institusjon om utskrivning (fleksibilitet / tid). Ambulante tjenester. Faste avtaler, konkrete kriseplaner.
- Samarbeid med politiet – kun St. Hanshaugen formalisert.
- Faste rammer og avtaler/arenaer

Utfordringer

- VEL mangler tilbud til «de mest vanskeligstilte» hvor det er utagering og vurdert aspekt av farlighet/sikkerhetsproblematikk.
- Begrenset boligtilbud. Noen brukere «svartelistet» for kommunal bolig.
- Samarbeid med spesialisthelsetjeneste, oftest utfordringer med sengepost, men også DPS.
- Ulike vurderinger i spesialisthelsetjeneste og bydel om hvilke behov brukeren har og hvilke tilbud som bør gis (ulike logikker?).
- Endringer i regelverket, krav til vurdert samtykke, psykisk helsevernloven.
- Utfordringer knyttet til ensomhet, mangel på aktivitet og arbeid for brukerne.

Sikkerhetsproblematikk / farlighet – hva er det?

- *Med sikkerhetsproblematikk menes «en person med voldshistorikk av en slik karakter at det må tas hensyn til denne i valg av boform, boligtype og/eller valg av oppfølgingsmetode og/eller personell»*

Farlighet

- Ikke en statistisk vurdering

«Er en del med sikkerhetsrisiko. Når de får medisin og trygg bolig, da blir det ofte ikke så mye sikkerhetsrisiko. Mange av dem er på tvang. Det at de får depot gjør sikkerhetsrisikoen lavere. Uten medisin og med mye rus er en del av dem rett og slett farlige». (informant bydel)

Vanskelig bosettbare eller nærmest umulige bosettbare

- Relativt stor variasjon eller ulik terskel mellom bydelene for når en vurderer at det er «umulig å bosette» en person med sammensatte utfordringer rus, psykisk helse i egen bolig i bydelen.
  - Hvor mye rus, fare for utagering eller sikkerhetsrisiko anses å kunne håndteres?
  - Tilsier at det er stort potensiale for erfaringsdeling og læring mellom bydelene.

Hovedprosjektet

Design hovedprosjekt

- Seks bydeler som case – utgangspunkt definert målgruppe og relevant tjeneste.
- I tillegg samarbeid med tjenester som følger opp lignende målgruppe i Bergen, Trondheim, Stavanger og København.
- Målgrupper - personer med:
  - rus og psykiske helseutfordringer samt vurdert «sikkerhetsrisiko» eller «farlighet»:
«voldshistorikk av en slik karakter der det må tas hensyn til denne i valg av boform, boligtype og/eller valg av oppfølgings-metode og/eller personell»
  - en egen modul unge (samme målgruppe)
- Datatilfang: Jobbskygging , bruker-til-bruker intervjuer, intervjuer med ansatte i bydelene og samarbeidsaktører. Læringsnettverk.

FOU prosjektet

- Samarbeid mellom praksisfelt, involverte tjenestesteder på ulike nivåer, brukerrepresentanter og forskere.
- Forskningen:
  - dokumentere, systematisere og analysere hvilke metoder og modeller som bydelene og de involverte aktørene anvender i dag,
  - hvor eventuelle strukturelle utfordringer i tilbudet og samhandlingen er,
  - og tilrettelegge for et godt grunnlag for videre innovasjon og utprøving av nye metoder.

Innovasjonsforum / referansegruppe

- Representanter fra prosjektet og referansegruppen (fagmiljø, KS: storbyene, København). I tillegg inviteres bredt til bredere innovasjonsforum fra ansvarlig byrådsavdeling i de involverte byene, Brukerorganisasjoner, FOU miljø, kompetansemiljøer, Helsedirektoratet

Nettverk for læring og innovasjon

- Deltakere i bydelenes prosjekter / oppfølging av brukere, forskere, brukerorganisasjoner, involverte aktører ulike nivåer i oppfølging av brukerne (spesialisthelsetjeneste, politi, kriminalomsorg eller andre). Også involvering av praksisfelt fra de andre storbyene.
- Prosjektets prosjektgruppe / styringsgruppe vil brukes som en kvalitetssikringsinstans og diskusjonsforum rundt spesifikke temaer og oppfølging fra læringsnettverkene. Følge opp innovasjon i tjenestene ute. Personer i referansegruppen involveres etter behov (følge opp læring).

Lokale prosjekter "Vanskelig bosettbare"

- Brukere og ansatte i kommunale/bydel prosjektene (identifiserer en gruppe brukere og relevant tjeneste).
- Følges av FoU miljø (jobbskygging, deltakelse møter, intervjuer tjenesteutøvere, bruker – brukerintervjuer), tilbakemeldinger og innspill – dialog i lokale workshop knyttet til personalmøte.

Sluttprodukt

- Antologi og metodehefte
- Avslutningskonferanse høsten 2020

